

Чупрун О. С.,

*аспірантка Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЕВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Інтеграція вищої освіти України у європейський та світовий освітній простір актуалізує проблему вдосконалення професійної підготовки майбутнього учителя. Над вирішенням багатьох протиріч щодо підготовки майбутнього учителя творчо працювали і продовжують працювати науковці і викладачі в Україні.

Актуальними залишаються питання професійної компетентності. До питання компетентності зверталися ряд вітчизняних учених та науковців найближчого зарубіжжя. Серед них: О. Антонова, Л. Маслак, Н. Бібік, С. Бондар, С. Вітвицька, Н. Волкова, М. Головань, О. Дубасенюк, І. Зимня, І. Зязюн, В. Кальней, О. Перец, О. Пометун, Г. Селевко, Н. Сидорчук, Ю. Татур, А. Хуторський, Ф. Шаріпов, С. Шишов та ін. Усі вони вважають, що професійні компетентності є важливими індикаторами готовності до конкретної професійної діяльності. Разом з цим, позиції вчених щодо окреслення поняття «компетентність» неоднозначні: одні стверджують, що компетентності – це сукупність відповідних знань, умінь, навичок особистості та готовність її до професії. Інші вважають, що компетентність представляє окреме особистісне утворення. Український педагог Н. Мойсеюк також вважає, що «компетентність – якість особистості, яка необхідна для якісної продуктивної діяльності в певній сфері» [2, 639]. В структурі професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи О. Перец виділяє наступні компоненти:

мотиваційно-ціннісний, змістовий, операційно-діяльнісний, особистісний та рефлексивний [3].

Н. Волкова виділяє наступні компетентності сучасного вчителя: громадянська компетентність, соціальна компетентність, загальнокультурна компетентність, уміння вчитись, технологічна компетентність, науково-методична компетентність, прогностична компетентність, комунікативна компетентність, здоров'язберігаюча компетентність, підприємницька компетентність, налаштованість на саморозвиток і самовдосконалення, рефлексивна компетентність [1, 487 – 488].

Узагальнюючи, можна представити основні складові професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи: продуктивна компетентність; автономізаційна компетентність; інформаційна компетентність; предметна компетентність; особистісні якості; моральна компетентність; психологічна компетентність; соціальна компетентність; комунікативна компетентність; загальнокультурна, полікультурна компетентність.

Сьогоднішнє інноваційне суспільство вимагає постійного зростання професійних компетентностей учителя початкової школи, що дає можливість розширити функції сучасного вчителя початкової школи, як організатора культурно-дозвіллевої діяльності молодших школярів, їх аматорської діяльності за різними напрямками для розвитку творчості, здібностей, талантів, змістовного спілкування дітей між собою і дорослими. У зв'язку з цим, особливої значущості набуває проблема формування у закладах вищої педагогічної освіти культурно-дозвіллевої компетентності в майбутніх учителів початкової школи.

Культурно-дозвіллева компетентність майбутнього вчителя початкової школи включає здібності й уміння організувати культурно-дозвіллеву діяльність молодших школярів на високому комунікативному, інтелектуальному, емоційному, пізнавальному, творчому рівнях в умовах позаурочної, позакласної,

позашкільної діяльності. До культурно-дозвіллевої компетентності майбутнього вчителя початкової школи можна віднести:

- культурну компетентність, пов'язану з засвоєнням національних та загальносвітових культурних надбань, відтворенням їх найкращих зразків;
- дозвіллеву компетентність, що передбачає залученням дітей до різних видів мистецької творчості (образотворче, літературне, музичне, театральне, танцювальне тощо);
- компетентність в організації та проведенні ігрових, конкурсних, режисерсько-постановочних формах дозвілля;
- компетентність у аналізі проведених культурно-дозвіллевих заходів, вміннях побачити та намітити подальші кроки до розвитку природних здібностей, творчого потенціалу дитячої особистості, всебічного розвитку дітей в умовах позаурочної, позакласної роботи.

Проаналізувавши наукове поняття «компетентність», розглянувши складові професійної компетентності майбутнього вчителя, можна зробити висновки про те, що на основі бази знань, умінь, навичок, усвідомленого розуміння своєї ролі в суспільстві, безперервного самовдосконалення й саморозвитку майбутній вчитель початкової школи зможе забезпечити оптимальний варіант організації навчально-виховного процесу; покращити рівень формування творчої особистості учня; прокласти особистісний шлях свого професійного успіху.

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. – К: Академвидав, 2007. – 616 с. (Альма-матер)
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник / Н.Є. Мойсеюк. – 5-е видання, доповнене і перероблене. – К.: [б. в.], 2007. – 656 с.

3. Перець О. Основні критерії, рівні та показники сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів / О. Перець // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2010. № 2. – С. 119 – 125.